

BOJ O ARMÁDU NOVÉHO TYPU

Generál-poručík Čeněk Hruška

15. března 1939 přestala existovat Československá republika i československá armáda podle pověstné dohody uzavřené mezi Hitlerem a zrádcem Háchou v Berlíně. Po mnichovské dohodě nemohlo přijít nic jiného, když západní kapitalistické státy úmyslně ustupovaly před hitlerovským fašismem v domnění, že hitlerovská vojska půjdou proti Sovětskému svazu.

Československý, polský, jugoslávský lid a jiné evropské národy, i francouzský zaplatily tuto politiku západních mocností svou svobodou, když byly okupovány hitlerovským fašismem.

Velmi krátce trval náš stát, jehož představitelé Masaryk, Beneš a československá buržoasie spojili osud svého státu s buržoasními velmocemi Anglií, Francií a Amerikou v důvěře, že tak zajišťují Československo před německým imperialismem. Jak krátkozraká byla politika těchto vůdců buržoasního československého státu, kteří věřili, že imperialistická Anglie nebo Francie nebo dokonce Amerika budou hájit samostatnost československého státu proti nějakému druhému imperialismu. Z této falešné teorie je nevytléčil ani Mnichov, ani potupná okupace hitlerovským fašismem, neboť jedna část čs. buržoasie sloužila Hitlerovi a druhá část anglickému a americkému imperialismu přes smlouvu o vzájemné pomoci se Sovětským svazem. V předválečné a válečné situaci se správně orientovala jediné komunistická strana a československý lid, totiž na pomoc velikého Sovětského svazu a jeho slavné armády. A tato orientace byla jediné správná pro zajištění Československa v této situaci. Po Mnichovu i po okupaci hitlerovským fašismem v roce 1939 bylo nutno ihned dělat přípravy jak k vytvoření nového československého státu i nové armády hned po mnichovské zradě a zvláště po okupaci Československa hitlerovskou armádou v březnu 1939. Stranické vedení v Moskvě i v Praze pod vedením soudruha Gottwalda připravovalo velmi důsledně znovuvytvoření nového státu. Při tom se vycházelo z těchto zásad:

Po druhé světové válce musí být stát veden vládou Národní fronty, aby československá buržoasie nemohla provádět znovu svou politiku, jak to dělala do Mnichova. Také veřejný život musí být jinak upraven a masové organizace v Československu nesmějí být roztrženy, nýbrž musí být sjednoceny. Do Národní fronty mohou být připuštěny jenom dělnické strany a některé nesocialistické strany, které se nediskreditovaly v době Mnichova.

Československá armáda nesmí být podřízena buržoasii a musí být těsně spojena se Sovětskou armádou a doma s dělnickou třídou jako nejpočetnější a nejdůležitější složkou národa. Proto se také komunisté snažili, aby nová čs. armáda, jejíž nejhlavnější základ byl tvořen v Sovětském svazu, byla takovou armádou.

Nebyl to úkol lehký i v Sovětském svazu přes všechnu tu ohromnou pomoc, kterou dostávaly naše vojenské útvary v Sovětském svazu od sovětské vlády a od vrchního velitelství Sovětské armády. Přes to, že nebylo dost důstojníků, přes sabotáž vojenského ataše v Moskvě, věrného.

služebníka Dr. Beneše a anglického imperialismu, byl postaven 1. čs. polní prapor, který se zúčastnil památných bojů u vesnice Sokolovo, byla postavena 1. čs. pěší brigáda v Novochopersku a na konec, když Sovětská armáda osvobodila západní Ukrajinu, i 1. čs. armádní sbor, který zasáhl tak značně do bojů na Dukle a potom i na Slovensku.

Ovšem bez Sovětského svazu a vrchního velitelství Sovětské armády nebyly by se mohly čs. vojenské jednotky v Sovětském svazu vytvořit ani nebyly by mohly také zasáhnout do boje proti hitlerovským okupantům a za osvobození naší vlasti. Ve vojenské úmluvě mezi vrchním velitelstvím Sovětské armády a představiteli ČSR se pravilo: „Vojenská úmluva je přirozeným důsledkem politické smlouvy z 18. července 1941. Na území SSSR budou postaveny československé vojenské jednotky, při čemž: a) tyto jednotky budou součástí ozbrojených sil suverénní Československé republiky a jsou určeny spolu s brannými silami SSSR a jiných spojeneckých států pro boj proti Německu.“ V úmluvě se dále říká: „Během společných vojenských akcí budou čs. vojenské jednotky operace podřízeny vrchnímu velitelství SSSR, ve všech organizačních a osobních otázkách velitelství československému.

Dodání materiálu všech druhů, potřebného k organizaci československých vojenských jednotek, t. j. vystrojení, vyzbrojení, jakož i doplňování materiálu všech druhů bude zajištěno vrchním velitelstvím Rudé armády. Náklady na organisování československé vojenské jednotky, její vyzbrojení, vystrojení, udržování, na služné, žold, na vyživovací příspěvky příslušníkům rodin nebo pozůstalým po padlých, invalidní renty atd. a veškeré jiné finanční potřeby pro činnost československé vojenské jednotky bude hradit ministerstvo obrany SSSR (vrchní velitelství Rudé armády z úvěru, který bude vládou Sovětského svazu poskytnut československé vládě).“

Proto mohly být vybudovány československé vojenské jednotky v Sovětském svazu, když sovětská vláda tak velkoryse řešila pomoc československému lidu v jeho boji proti hitlerovským okupantům. Proto se také českoslovenští vojáci a velitelé snažili v bojích proti hitlerovským okupantům dokázat, že jsou hodni pomoci sovětské vlády, ať již to bylo v bojích u Sokolova nebo Kyjeva, Dukly i v druhých bojích na východní frontě proti hitlerovským okupantům.

Sovětská vláda a velení Sovětské armády daly československým vojenským jednotkám všechny druhy zbraní i tanky i letadla, takže se československá vojenská jednotka skutečně stala základem budoucí československé armády. A mimo to sovětské velení určilo pro čs. vojenské jednotky poradce, kteří pomáhali čs. velitelům v bojové a politické přípravě příslušníků čs. vojenských jednotek. Tito sovětské poradci z důstojníků, kteří již prošli válkou, nabyli cenných zkušeností z velkých bojů proti hitlerovským okupantům, a mohli je tedy odevzdávat československým vojenským jednotkám.

To se však nikterak nehodilo do plánu londýnské emigrace, která pod vedením služebníka imperialistů Dr. Beneše nechtěla, aby se z Východu do Československa dostala armáda, v níž budou mít vliv komunisté a která bude na život a na smrt spřátelena se Sovětskou armádou. Proto byl na čs. území osvobozené Sovětskou armádou a 1. čs. armádním sborem poslán z Londýna generál Hasal, aby organisoval novou armádu, na kterou by neměli vliv komunisté a sovětské velení. Hasal měl splnit

plán čs. londýnské vlády, který je třeba označit na dobu XX. století, dobu vyspělých komunistických stran, za zcela primitivní. Šlo o poslední pokus československé buržoasie, jak vytvořit na Východě sobě oddanou armádu. První čs. armádní sbor vytvořený v Sovětském svazu podle jejich názorů se vybíje, nedají se mu žádné posily a na novou armádu, kterou vytvoří generál Hasal, bude mít vliv Londýn, to jest nejen československá buržoasie, Dr Beneš, ale také západní imperialisté. To byl také smysl vytvoření nové československé armády na osvobozeném území Slovenska, která měla být organizována generálem Hasalem, když prvnímu čs. sboru v SSSR v Londýně nevěřili a pokládali ho za komunistický.

Tento úmysl dokazuje zvláště telegram, který dostal zrádce generál Píka z Londýna, jehož obsahem jsou instrukce z Londýna pro likvidaci 1. čs. armádního sboru. V telegramu stálo:

„Na podkladě vaší depeše mám dojem, že bude možno postavit ze zbytků jednotek 3 až 4 pěší prapory, které by tvořily samostatnou brigádu. Ze služeb lze ponechat jen ty, které jsou nezbytné pro divisi. A všechny uvedené polní služby schopné osoby zařadte do bojových jednotek. Hrubý dělostřelecký pluk předpokládám zrušit. Tankovou brigádu předpokládám zrušit a z jejího stavu doplnit pěchotu. S parabriádou pro reorganizaci nepočítejte. Podpis: Ingr.“

V tom je vidět jasný úmysl Londýna nechat vykrvácet do posledního muže čs. vojenské jednotky vytvořené v SSSR tím, že se jim nedají žádné doplňky a zatím tvořit na osvobozeném území ČSR novou armádu, která bude pod vlivem Londýna ochotna sloužit československé buržoasii a západním imperialistům. Ovšem tak jednoduché, jak si to v Londýně představovali zkrachovaní politikové a angličtí imperialisté, to rozhodně nebylo.

V druhé světové válce, kdy naše zem byla okupována hitlerovskými nacisty, šlo v naší vlasti znovu o buržoasně demokratickou revoluci, v které v období imperialismu může být vedoucím činitelem jediné moderní dělnická třída. Jestliže šlo o tento historický fakt, nemohla si dát československá dělnická třída ujít příležitost, aby se neujala vedení v této nové národně demokratické revoluci, když měla takového pomocníka, jako byl Sovětský svaz a jeho slavná armáda.

Tuto Leninovu poučku pochopilo vedení Komunistické strany Československa v čele se soudruhem Gottwaldem v Moskvě a šlo vědomě za cílem nedat armádu, která se tvořila v SSSR, buržoasnímu vedení v Londýně a orientovat ji na novou Československou republiku, v které by nebyla u vedení buržoasie a pravicoví socialisté. Proto nemohlo vedení KSČ v Moskvě připustit, aby byl rozpuštěn 1. československý armádní sbor, aby byla tvořena nějaká nová armáda, kterou by ovládli generálové z Londýna a která by byla podřízena anglickému imperialismu.

Proto naléhali komunističtí poslanci na to, aby 1. čs. armádní sbor, který měl tak veliké ztráty na Dukle, byl doplněn z nových dobrovolců a mobilisovaných, aby tak československé jednotky mohly jít znovu do boje. Proto byla uzavřena nová dohoda mezi sovětskou vládou a československou vládou, podle níž bylo válečné území v osvobozené části ČSR podřízeno Sovětské armádě, a při štábu Sovětské armády byla zřízena československá vojenská misse, která měla spravovat osvobozené území Čs. republiky do té doby, nežli se linie fronty posune dál, aby je ode vzdala do správy československého delegáta. Smlouva předpokládala, že

vojenskou službou povinní občané z osvobozeného území budou odváděni a zařazováni do 1. čs. armádního sboru, v němž se po provedeném výcviku zúčastní bojů proti německým okupantům. Tento odstavec smlouvy o osvobozeném území nehodil se do plánu londýnského vedení, a proto tak zvaná československá vláda v Londýně poslala generála Hasala jako velitele osvobozeného území, aby na něm organizoval novou armádu, ne však k doplnění 1. čs. armádního sboru, nýbrž pro zvláštní úkoly ve prospěch Londýna.

Když velitelství Sovětské armády požádalo o doplnění oslabených útvarů 1. čs. armádního sboru, aby sbor mohl dále bojovat proti hitlerovským okupantům, jak to bylo stanoveno ve vojenské úmluvě, museli páni generálové poslati Londýnem do osvobozeného území Československa 1. čs. armádnímu sboru tuto posilu dát. A tím také bylo odzvoněno jejich zvláštní armádě, kterou chtěli na osvobozeném území pro svoje cíle tvořit. Páni v Londýně nedovedli logicky myslet. Oni neviděli v praxi, jak to vypadá na frontě, oni svoje plány v budoucím československém státě viděli příliš prostě, oni nedomyslili, že vedoucí úlohu ve státě ztratili při mnichovské dohodě a že ji vůbec ztratili při okupaci Československa hitlerovským fašismem. Tito lidé nedomyslili, že armáda, která se tvořila v Sovětském svazu, není již jejich armádou, nýbrž armádou již nového Československa, v které sice měli svoje důstojníky, ale ti si již nemohli v této nové armádě počínat tak, jak tomu přivykli v staré buržoasní armádě. Již to, že v nové československé armádě bylo pět komunistických poslanců, svědčilo o tom, že tato armáda je jiná, nežli byla stará armáda buržoasní. A tito komunističtí poslanci byli vesměs političtí pracovníci. Na návštěvy k československým vojenským jednotkám chodili poslanec Gottwald, Šverma, Kopecký a prof. Zdeněk Nejedlý, kterého československá buržoasie i pravíkoví socialisté neměli příliš v lásce, a to svědčilo o tom, jak se nová československá armáda mění. Vždyť v nové armádě bylo již mnoho důstojníků, které vychovaly sovětské školy nebo lidé vyškolení v krátkodobých kursech při 1. armádním sboru. Ovšem tito noví důstojníci neměli buržoasní vojenské vychování staré armády, a proto tvořili novou ideologii již v tvořící se nové armádě společně s osvětovými důstojníky, kteří orientovali příslušníky nové armády na nové Československo, které musí vzniknout po druhé světové válce.

Jenom v tankové brigádě byla řada důstojníků, kterým se dostalo vojenského vzdělání v Sovětském svazu; byli to soudruzi Hecht, Jasiok, Tesařík, Černý, Petras, Valeš, Cilc, Písarský, Rajner, Vávra a druzí. Všichni tito mladí důstojníci tankové brigády, z nichž byla většina komunistů, neměli buržoasní výchovu z různých těch vojenských akademií buržoasní armády, a proto na ně nepůsobil tlak Ingrův nebo druhých buržoasních generálů a důstojníků. A tak to bylo i v druhých vojenských jednotkách 1. československého armádního sboru, nemluvě již o osvětových důstojnících, kteří vykonali mnoho práce při výchově příslušníků 1. armádního sboru a později při vytváření československé armády. Jako doklad, jak silný byl vliv nových myšlenek v nové armádě, můžeme vzít znovu tankovou brigádu, v které byli dva důstojníci vyložené západní orientace: kapitán Plůdek a major Perl. Tito dva důstojníci byli pro svoje reakční myšlení tak izolováni, že je nikdo v tankové brigádě nebral vážně. A při tom tito dva důstojníci se západní

orientací byli oba špatní frontovní důstojníci. Kapitán Plůdek zkrachoval v boji u Jasla a major Perl nebyl vůbec v boji, až na jeden případ, kdy náhodou byl zraněn do prstu levé ruky a vyslovil při tom názor, že by za toto zranění měl dostat Leninův řád. Dva vyložení reakční fašističtí důstojníci Čerenský a Novotný se příliš neohřáli u tankové brigády, byli posláni zpět, protože byli nežádoucí. Proto nebyla tanková brigáda populární v Londýně, proto byl dán Ingrem rozkaz o rozpuštění tankové brigády a po bojích na Dukle oni říkali, že tanková brigáda neexistuje.

Na základě této situace neměl Londýn žádné šance, aby mohl dosáhnout plného vlivu na československé vojenské jednotky v SSSR. Sovětská armáda příliš jasně ukázala svou převahu nad hitlerovskými armádami a nezadržitelně postupovala na západ. A to pochopitelně získávalo příslušníky československých vojenských jednotek pro Sovětský svaz, pro jeho velkorysou politiku, pro jeho plány na osvobození naší vlasti a pro jeho velké plány na uspořádání světa po této druhé světové válce. A to ovšem viděli jak američtí, tak i angličtí imperialisté, a proto se prozatím spokojili tím, že v příští vládě nového Československa mohli mít trojského koně v podobě presidenta Beneše a několika buržoasních ministrů, aby se tak mohli připravovat na budoucí ofensivu proti demokracii. Tím méně mohli českoslovenští reakcionáři provádět v nově se tvořící československé armádě více špatností, než prováděli. Oni mají sice rozhodně na svědomí mnoho sabotáží i při Slovenském národním povstání i při organizování československých jednotek v SSSR, ale zabránit tomu, aby se nová československá armáda nezorganizovala, neměli sil a neměli možnosti, i když se o to pokoušeli. Za takových podmínek se tvořily československé vojenské jednotky a na konec i nová československá armáda v SSSR.

Jestliže při tvoření československé armády i v bojích čs. armády proti hitlerovským okupantům byly mnohé nedostatky, tyto nedostatky jdou na vrub této sabotáže, na vrub nepřátelského počinání těchto různých sabotážníků a nepřátel socialismu. Historicky vzato, československá armáda, která šla s bojem přes Slovensko společně se Sovětskou armádou, byla první skutečnou armádou od husitských dob, která bojovala za svobodu našeho lidu, za novou lidově demokratickou Československou republiku. Nová armáda, která s bojem proti hitlerovským armádám v roce 1945 přicházela do nového státu, byla skutečně jiná armáda, i když v ní bylo ještě mnoho buržoasních důstojníků staré československé buržoasní armády. Skutečnost, že tuto novou armádu nemohli tito buržoasní důstojníci získat ani pro buržoasii, ani pro plány Dr. Beneše, svědčí o tom, že přátelství příslušníků naší armády s příslušníky Sovětské armády zapustilo hluboké kořeny, které nebylo možno již vyrvat. A že tu pokusy o získání československé armády pro zájmy buržoasie byly, že tu byly pokusy získat novou československou armádu pro zájmy západních imperialistů, o tom jsou dostatečné důkazy. Ani Reicinova špiónská banda nemohla získat novou československou armádu pro svoje cíle. Ta zůstala věrna demokratickým principům našeho nového státu, věrna velikému Sovětskému svazu a jeho slavné armádě i Komunistické straně Československa. To znamená, že zkrachovaly všechny pokusy nepřátel našeho lidu o získání nové armády, této důležité složky lidově demokratického státu, a tím také zkrachovaly všechny pokusy u uchvácení nového státu československou buržoasií a jejími přísluhovači.

Dnes, kdy slavíme 10. výročí osvobození našeho státu slavnou Sovětskou armádou, vzpomínáme na velikou a rozhodující pomoc Sovětského svazu a jeho slavné armády při tvoření naší československé armády, jejíž základ se tvořil u Sokolova, Kyjeva, na Dukle, u Ostravy i v jiných bojích proti hitlerovským okupantům po boku slavné Sovětské armády. Nebýt této pomoci Sovětského svazu a velení Sovětské armády, nebýt vedení KSČ v Moskvě, nebyla by nová československá armáda vytvořena a s československou armádou by to bylo dopadlo tak jako po první světové válce, kdy se nehledě na to, že 90% příslušníků této československé armády bylo z řad proletářů, stala tato armáda přívěskem imperialismu.

Těmto koncům jsme se vyhnuli, to se nestalo, protože se naše Komunistická strana Československa, že se naše dělnická třída velmi dobře učila u Lenina a Stalina, velmi dobře se učila u Komunistické strany Sovětského svazu. Cestu našeho osvobození československá dělnická třída a komunistická strana volila v druhé světové válce dobře. To dokazuje vývoj našeho státu, to dokazuje vývoj naší armády. Ne nadarmo dělnická třída Československa vedla po desetiletí boj o svou existenci a za svržení nenáviděného buržoasního systému. Na konec dělnická třída Československa zvítězila, na konec velikou pomocí Sovětského svazu a statečné Sovětské armády toho dosáhla a pod vedením Komunistické strany Československa vybudovala svůj stát, v kterém i nová československá armáda ve svazku se slavnou Sovětskou armádou a s druhými armádami lidově demokratických zemí uhájí samostatnost naší krásné vlasti a uhájí i světový mír.

